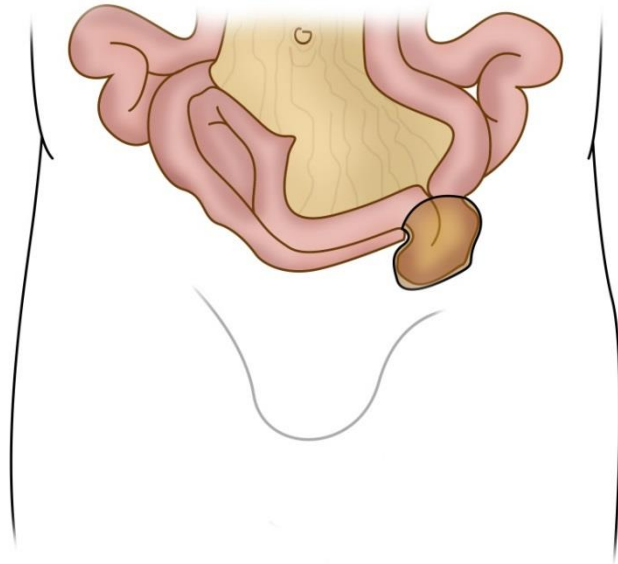

Ljumskbråck

Information inför operation av ljumskbråck

Capiro
Gastro Center
Skåne

Text

Överläkare Dan Sevonius

Illustrationer

www.johanliljeros.com

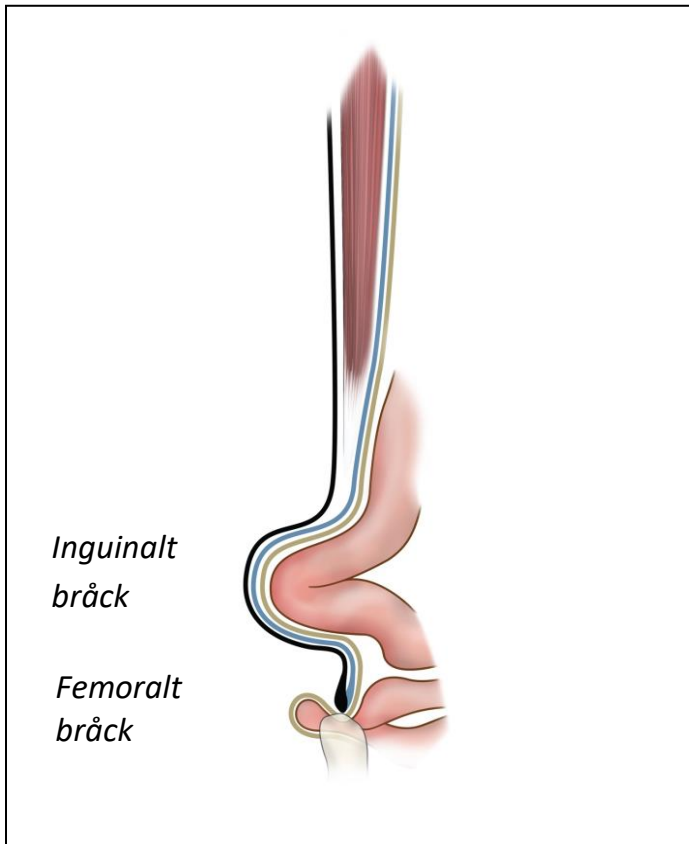
Lund, April 2023

Allmänt

Ljumsnbråck hos vuxna beror på att bukväggen i ljumskregionen är försvagad. Det gör att bukhinnan och bukinnehållet, som oftast består av fett och/eller tarm, pressas ut genom det försvagade området. Bråcket syns som en rundad utbuktning i ljumskan.

Bråck i ljumskregionen är vanligtvis lokaliserat ovan ljumskvecket, så kallat *inguinalt bråck* men kan också vara lokaliserat nedan ljumskvecket, så kallat *femoralt bråck*. Denna typ av bråck förekommer oftare hos kvinnor.

Både män och kvinnor kan få ljumskbråck, men det är betydligt vanligare hos män. Orsakerna till bråck anses vara en kombination av medfödda och yttre faktorer. Försvagningen i ljumskan hos män kan hänga samman med testikelns nedvandring från buken till pungen. Bråck hos kvinnor kan bero på en uppluckring av bindväven i bäckenet i samband med graviditet.

Skiss av lumskregionen sedd från sidan.
Inguinalt bråck är lokaliserat ovan och
Femoralt bråck nedom ljumskvecket.

Symtom

Typiskt för ljumskbråck är en knuta i ljumskan som framträder när man står upp och faller tillbaka när man ligger ner. Bråcket kan också vara så litet att det inte syns utan bara känns som en spänning eller smärta i ljumskan. Vanligaste besvären är värk, spänning eller utfyllnadskänsla. Många patienter har inga besvär alls och man kan då avstå från operation.

I sällsynta fall kan innehållet i bråcket komma i kläm, vilket kallas *inklämt ljumskbråck*. Man har då svåra smärtor och bråcket kan inte tryckas tillbaka i liggande. Tillståndet kräver akut omhändertagande.

Behandling

Bråck försvinner inte av sig själv utan måste opereras bort om man har besvär av det. Under tiden kan man lindra besvären med receptfria smärtstillande läkemedel. När läkaren konstaterat ljumskbråck bestäms tid för operation.

Operation

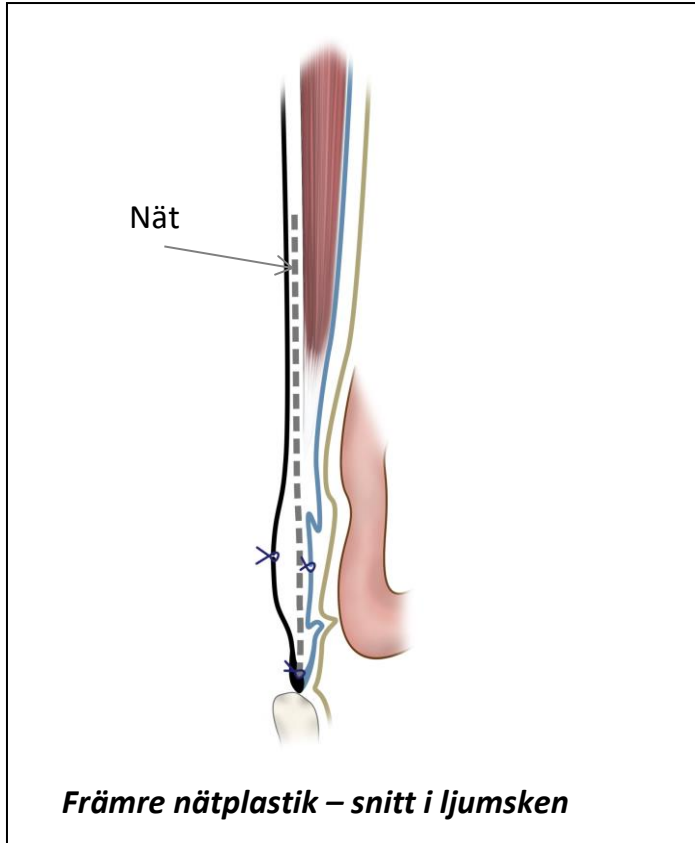
Operationen är poliklinisk, vilket innebär att man blir opererad dagtid och får åka hem efter några timmars observation. Operationen utförs vanligtvis under narkos eller i lokalbedövning. Vilken metod som blir bäst för dig beror på vald operationsmetod

samt kirurgens och narkosläkarens bedömning som bland annat grundar sig på hur bråcket ser ut och hur man mår för övrigt. Eftersom man fått smärtstillande läkemedel i samband med operationen, får man ej köra bil hem.

Operationsmetoder

Bråck kan opereras med två principiellt olika metoder, *Främre nätplastik* och *Bakre nätplastik*.

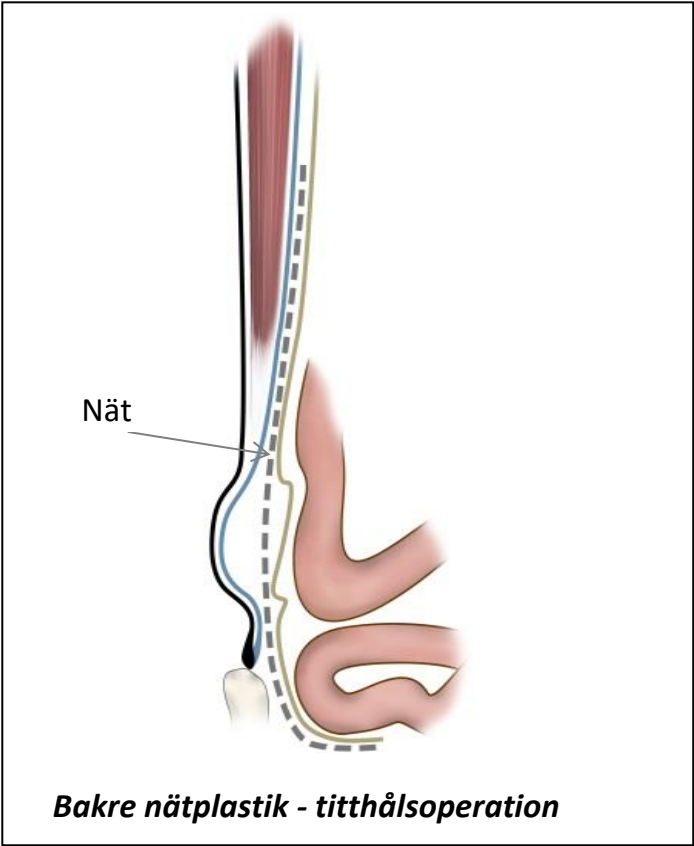
Den *Främre nätplastiken* är den i dag vanligaste metoden att operera bråck i ljumskregionen. Den utförs genom ett snitt i ljumskenen där det försvagade området försluts med stygn, varpå ett nät opereras in på framsidan av bukväggen. Metoden kan användas vid förstagningsbråck hos män.

Den *Bakre Nätplastiken* utförs med titthålsteknik. Nätet placeras som en förstärkning bakom det försvagade området i ljumsken. Metoden används vid alla typer av bråck i ljumskregionen. Den är speciellt lämpad vid operation av återfallsbråck (tidigare främre operation av bråck i samma ljumske) och vid operation av kvinnor samt vid femorala bråck. Om det föreligger bråck i båda ljumskar, är det en stor fördel att dessa opereras med titthålsteknik.

Vid titthålsoperation införs tre smala rör genom bukväggen. Utrymmet för operationen skapas med hjälp av gas. I ett av rören införes en kamera som är kopplad till en TV-skärm och genom de två andra rören arbetar kirurgen med sina instrument.

Återhämtningen efter en titthålsoperation är snabbare än efter en Främre nätplastik.

Bra att sluta röka

Om man röker är vinsterna många med att sluta inför en operation. Risken för sårinfektion är större hos rökare.

Smärta

Efter operationen kan man ha ont i såret/såren under några dagar. Då kan man ta receptfria smärtstillande läkemedel som innehåller paracetamol: Alvedon/Panodil med eventuellt tillägg av ibuprofen: Ibumetin/Ipren.

Efter en *Främre nätplastik*, kan man få en svullnad/valk under operationssåret som kan var lite öm, vilket är normalt. Ofta förekommer ett blåmärke som kan sträcka sig ner i pungen. Både svullnad och blåmärke minskar efter några veckor och försvinner så småningom helt.

Efter operation med en *Bakre nätplastik* (titthålsoperation) kan det uppstå en vätskeansamling på platsen för det tidigare bråcket. Detta är ofarligt och brukar försvinna efter en tid.

Efter operationen kan det göra ont att krysta. Om man har tendens till trög mage kan det vara bra att förebygga förstoppning genom att ha något laxerande medel tillhands.

Dusch och bad

Du får gärna duscha redan dagen efter operationen, men vänta minst två veckor med att bada. Huden ska då vara helt läkt.

Egenvård efter operation

Det är viktigt att du rör på dig så mycket som möjligt efter operation. Det minskar risken för komplikationer. Inga särskilda begränsningar finns när det gäller lyft och fysisk aktivitet, men undvik aktiviteter som gör ont.

Såret/såren är sydda med en tråd som upplöses av sig själv. Över såret sitter sår-tejp och sedan ett sårförband. Efter titthålsoperation kan du ta bort alla förband efter ca 10 dagar och efter operation med snitt i ljumsken efter ca 12 dagar.

Första året efter operationen är det klokt att skydda ärren mot solljus för att de inte ska bli röda och fula.

Komplikationer

Sårinfektioner kan förekomma men är ovanliga. Operationsområdet blir då rött, svullet, varmt och ömt. Feber kan förekomma. Kontakta mottagningen för rådgivning.

Enstaka patienter kan ha långdragna besvär med molande värk eller stickningar i ljumsken efter operationen.

Om dessa besvär kvarstår efter några månader uppmanas du att ta kontakt med mottagningen.

Efter titthålsoperation kan det förekomma en ömhet i testikeln på den opererade sidan. Denna smärta kommer successivt att minska och så småningom försvinna helt efter någon vecka.

Sjukskrivning

Har man ett icke fysiskt ansträngande arbete räcker det ofta att stanna hemma någon dag. Vid tyngre arbete kan det krävas längre sjukskrivning. Rådgör med din läkare.

Har du några frågor

Om du har ytterligare frågor eller funderingar är du välkommen att vända dig till Gastro Center Skåne dagtid måndag – fredag på telefon 046 – 335450 knappval 1 eller via 1177.

Svenska bräckregistret

Vi strävar hela tiden efter att utveckla och säkra vårdens kvalitet så att resultatet och upplevelsen blir ännu bättre för dig som patient. För att kunna göra det registrerar vår enhet uppgifter i det Nationella kvalitetsregistret för bräckkirurgi (Svenskt Bräckregister). Kvalitetsregistret gör det möjligt för oss att följa upp och förbättra vården för dig och andra patienter i samma situation. Förbättringsarbetet möjliggörs av alla patienters medverkan så att vi på gruppnivå kan jämföra resultat mellan olika enheter i landet. Med uppgifterna i registret får vi unika möjligheter att se vilka arbetssätt, behandlingsmetoder, läkemedel och produkter som ger bra

resultat för dig som patient och identifiera vilket som möjligen inte längre bör användas. Ju fler som är med i vårt register desto säkrare blir resultaten. Genom att lämna ditt bidrag till kvalitetsregistret är du med och förbättrar vården. De uppgifter om dig som registreras är personnummer, vårdkontakter, diagnos och medicinska ställningstaganden. I sammanställningarna som görs på gruppnivå går det inte att identifiera uppgifter om dig.

Så hanteras dina uppgifter

Uppgifter samlas in från dig samt din patientjournal. Uppgifterna får endast användas för att utveckla och säkra vårdens kvalitet, framställa statistik, samt för forskning och vidareutveckling inom hälso- och sjukvården. Uppgifter får efter sekretessprövning lämnas ut till den som ska använda uppgifterna för något av dessa tre ändamål. Ansvarig för dina personuppgifter är Region Västerbotten. Enligt EU:s dataskyddsförordning, GDPR, har du rätt att kostnadsfritt få ta del av de uppgifter om dig som hanteras i registret, och vid behov få eventuella fel rättade. Du kan också begära att uppgifter om dig raderas samt att behandlingen av dina personuppgifter begränsas. Om du vill ta del av uppgifterna ska du kontakta Marie Essgren (svenskt.brackregister@vgregion.se). Om du är missnöjd med hur dina personuppgifter behandlas har du rätt att ge in klagomål till Datainspektionen, som är tillsynsmyndighet.

Sekretess

Dina uppgifter omfattas av Offentlighets- och sekretesslagen. Det innebär att uppgifter om dig endast får lämnas ut från registret om det står klart att varken du eller någon närstående till dig lider men i fall uppgiften lämnas ut.

Säkerhet

Dina uppgifter skyddas mot obehöriga. Det finns särskilda krav som innebär att bara den som har behov av uppgifterna får ha tillgång till dem, att det ska kontrolleras att ingen obehörig tagit del av uppgifterna, att uppgifterna ska skyddas genom kryptering samt att inloggning för att ta del av uppgifter bara får ske på ett säkert sätt.

Åtkomst/gallring

Din vårdgivare får ta del av de uppgifter som de lämnas till registret. Ingen annan vårdgivare har åtkomst till dessa uppgifter. De som centralt hanterar registret får ta del av dina uppgifter.

Dina uppgifter tas bort när de inte längre behövs för att utveckla och säkra kvaliteten i vården.

Dina rättigheter

- Din medverkan i registret är frivillig och påverkar inte den vård du får. Om du inte vill att dina uppgifter registreras, vänd dig till den vårdgivare du besökt
- Du har när som helst rätt att få dina uppgifter borttagna ur registret
- Du kan få information om vid vilken vårdenhet och tidpunkt någon tagit del av dina uppgifter
- Du kan begära rättelse om dina uppgifter inte hanterats enligt dataskyddsförordningen
- Du har en gång per år, kostnadsfritt, rätt att få veta vilka uppgifter som har registreras om dig (registerutdrag). En sådan ansökan ska vara skriftlig, undertecknad och skickas till kontaktpersonen för det nationella kvalitetsregistret nedan.

Kontaktuppgifter – du kan ta kontakt om du vill:

- Få information om vid vilken vårdenhet och tidpunkt någon tagit del av dina uppgifter
- Få mer information om registret och hur det används för att förbättra vården
- Att dina uppgifter tas bort

Styrgruppen för Svenskt Bråckregister

Registerkoordinator: Marie Essgren

svenskt.brackregister@vgregion.se